

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO NR. XIV-1415 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 21, 22, 24, 26, 33, 35 d. 38

STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.70 STRAIPSNIO PAKEITIMO

ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 85, 86, 88, 90, 92, 93, 94, 223, 544, 545

STRAIPSNIŲ, XI SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 85¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1382 11

IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ir nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2024 m. gegužės 9 d. išvada Nr. 3-1639	<p>Tai pat atkreipiame jūsų dėmesį, kad registrų informacinėse sistemose objektai registruojami ir registrų informacinėse sistemose tvarkomi duomenys teikiami atlygintinai (VIIVĮ 30 str. 1 d., ir 31 str. 2 d.) išskyrus institucijoms ir kitiems subjektams nustatytas išimtis. Pagal VIIVĮ 34 straipsnį, informacinės sistemos tvarkytojo sąnaudos, patirtos dėl neatlygintino registrų informacinėse sistemose tvarkomų duomenų teikimo, atlyginamos iš valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į tai, kuriant Politinių organizacijų narių registrą (toliau – POLONR), kurio tvarkytojas yra VĮ Registrų centras, turi būti įvertintas valstybės biudžeto lėšų poreikis neatlygintino POLONR tvarkomų duomenų teikimo sąnaudoms kompensuoti. Pažymime, jog praktika parodė, kad įvedant naują reguliavimo mechanizmą, kuris įtakoja neatlygintino registrų informacinėse sistemose tvarkomų duomenų teikimo mastą, nėra vertinamas papildomų lėšų poreikis šioms neatlygintinai teikiamoms paslaugoms kompensuoti, todėl nuo 2022 m. yra nuolatinis valstybės biudžeto lėšų trūkumas VĮ Registrų centro patirtoms sąnaudoms kompensuoti. Manome, kad pagal šiuo metu veikiančios Politinių partijų narių sąrašų informacinėse sistemose tvarkomų duomenų teikimo statistiką, turi būti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomais įstatymo pakeitimais nėra įvedamas naujas teisinis reguliavimas.</p> <p>Nuo 2024 m. sausio 1 d. galiojantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 31 straipsnio 4 dalies 4 punktas nustato, kad informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys neatlygintinai teikiami žurnalistams, vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo nustatytomis sąlygomis. Teikiamu Politinių organizacijų įstatymo projektu tik nustatoma žurnalistams teiktinų duomenų apimtis.</p> <p>Kompensuojamųjų lėšų poreikis priklausys nuo POLONR informacinės sistemos duomenų teikimo žurnalistams poreikio ir atlyginimo už tokių duomenų teikimą dydžio (apie tai pažymėta Politinių organizacijų įstatymo projekto aiškinamajame rašte).</p> <p>Palyginimui, Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje (JADIS) tvarkomų juridinių asmenų dalyvių duomenų, suteiktų žurnalistams, kompensuojamosios sąnaudos 2023 m. sudarė 3043 eurus, kai JADIS tvarkomi apie 107 tūkst. juridinių asmenų dalyvių duomenys. Prognozuojama, kad POLONR bus tvarkomi apie 60–70 politinių organizacijų narių duomenys (papildytas Politinių organizacijų įstatymo projekto aiškinamasis raštas).</p>

	įvertintas neatlygintino POLONR tvarkomų duomenų teikimo finansavimo prognozuojamas lėšų poreikis.	
Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento 2024 m. balandžio 26 d. išvada Nr. 18-3995	<p>2. POĮ projekto 2 straipsniu keičiamo Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje siūlomi nustatyti ne tik politinių organizacijų įsteigimo draudimo, bet ir įsteigtų politinių organizacijų draudimo veikti pagrindai, tačiau nėra numatyti politinių organizacijų likvidavimo pagrindai, kai Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje numatytus reikalavimus jos pažeidžia. Atsižvelgdami į tai, kad Civilinio kodekso 2.70 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas baigtinis juridinių asmenų likvidavimo Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva atvejų sąrašas, bei siekdami užtikrinti Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų draudimų realizavimą, siūlome POĮ projektą papildyti Įstatymo 9 straipsnio 2 dalies pakeitimu ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„2. Sprendimą reorganizuoti ar likviduoti politinę organizaciją priima politinės organizacijos suvažiavimas (susirinkimas, konferencija) arba įstatymų nustatytais atvejais teismas. Kai yra Civiliniame kodekse numatytos aplinkybės, taip pat kai yra nustatyta šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodyta draudžiama politinės organizacijos ar jos valdymo organų narių veikla, politinė organizacija gali būti likviduojama Juridinių asmenų registro tvarkytojo sprendimu.“.</p> <p><u>VSD darbo tvarka pateiktas pasiūlymas:</u></p> <p>Atkreipiamė dėmesį, kad Civilinio kodekso 2.64 straipsnio (Juridinių asmenų registravimas) 2 dalyje nurodytos aplinkybės taip pat siejamos tik su tam tikrais, atskiro teisinio vertinimo nereikalaujančiais, faktais (konkrečių dokumentų pateikimu), tačiau POĮ 4 ir 8 straipsnių nuostatos leidžia Teisingumo ministerijai, įvertinus pateiktą informaciją apie, tarkime, valdymo organų narių vykdomą nacionaliniam saugumui grėsmę</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Civilinio straipsnio 2.70 straipsnio tikslas – išregistruoti faktiškai veiklos nevykdančius juridinius asmenis. Todėl likvidavimas Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva vykdomas tik kraštutiniu atveju, kai sprendimo dėl juridinio asmens likvidavimo dėl vieno ar kitų priežasčių, negali priimti kiti subjektai, kuriems įstatymas numato tokią teisę. Taip yra todėl, kad likviduojant veiklą vykdančią juridinę asmenį turi būti išspręsti juridinio asmens turto, jo įsipareigojimų vykdymo klausimai. Vadovaujantis Civilinio kodekso 2.70 straipsniu, Juridinių asmenų registro tvarkytojas turi teisę inicijuoti juridinio asmens likvidavimą, kai yra bent viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių. Šios minėtame straipsnyje nurodytos aplinkybės iš esmės siejamos su tam tikrais, atskiro teisinio vertinimo nereikalaujančiais, faktais, pvz., per tam tikrą laiko tarpą nepateikti dokumentai, nesuformuoti juridinio asmens valdymo organai ir pan. Tuo tarpu, siekiant nustatyti, ar atsirado draudimo veikti politinei organizacijai pagrindai, reikia atlikti teisinį tyrimą ir surinktos informacijos vertinimą.</p> <p>Todėl šiuo atveju turi būti vadovaujamasi Civilinio kodekso 2.106 str. 3 p., 2.124 str., 2.125 str. 2 d., 2.131 str. nustatyta procedūra, kai sprendimą likviduoti juridinę asmenį priima teismas po atlikto juridinio asmens veiklos tyrimo.</p> <p>Neatsižvelgta.</p> <p>Civilinio kodekso 2.64 straipsnio 2 dalies 4) punkte reglamentuojama, kad juridiniam asmeniui įregistruoti Juridinių asmenų registre kartu su nustatytos formos dokumentais turi būti pateikti ir dokumentai, patvirtinantys registruojamų duomenų tikrumą ir steigimo dokumentų atitikimą įstatymų reikalavimams, taip pat dokumentai, patvirtinantys, kad juridinę asmenį registruoti galima, nes įstatymuose ar steigimo sandoryje nustatytos prievolės yra įvykdytos ir atsirado</p>

<p>keliančią veiklą ar pažiūras, be jokio papildomo tyrimo ar teismo sprendimo, atsisakyti patvirtinti dokumentus, t. y. neregistruoti politinės organizacijos.</p> <p>VSD vertinimu, informacija apie grėsmes nacionaliniam saugumui turi būti atliepta operatyviais sprendimais, taip išvengiant galimos didesnės žalos valstybės interesams. Pažymėtina, kad sprendimas neregistruoti politinės organizacijos ir sprendimas likviduoti politinę organizaciją sukelia tapačias pasekmes (politinės organizacijos veikla negalima), dėl to, manytina, ir sprendimai abiem atvejais turėtų būti procedūriškai identiški.</p> <p>Atkreipiamė dėmesį ir į tai, kad draudimo veikti politinei organizacijai pagrindai suformuluoti POĮ 4 str. ir jie siejami su faktinėmis aplinkybėmis, o ne su teismo sprendimu. Būtų nuoseklu, jei šiuo pagrindu sprendimas dėl draudimo politinei organizacijai vykdyti veiklą (tiek priimant sprendimą dėl registravimo, tiek priimant sprendimą dėl likvidavimo) būtų to paties subjekto diskrecija.</p> <p>Pakartotinai siūlytume įvertinti galimybę pritarti VSD teiktam siūlymui dėl POĮ 9 straipsnio 2 dalies pakeitimo, galimai kartu šį straipsnį papildant nuostata dėl apskundimo (identiška POĮ 8 straipsnio 7 dalies nuostatai).</p> <p>Taip pat, siekiant įstatymų normų suderinamumo, siūlytume Civilinio kodekso 2.70 straipsnio 1 pastraipą tikslinti, analogiškai kaip dėstoma 2.64 straipsnio 1 dalis (siūlymas pridedamas).</p>	<p>įstatymuose ar steigimo dokumentuose numatytos aplinkybės. Šiuos dokumentus surašo ar tvirtina, t. y. atlieka teisinį tyrimą, politinių organizacijų atveju Teisingumo ministerija. Juridinių asmenų registravimo funkciją atlieka Juridinių asmenų registro tvarkytojas (VĮ Registrų centras).</p> <p>Naujas juridinis asmuo Juridinių asmenų registre neregistruojamas, kai Teisingumo ministerija, vadovaudamasi Politinių organizacijų įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, atsisako patvirtinti politinių organizacijų pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos ar jų pakeitimų atitikimą įstatymų reikalavimams ir išvados Juridinių asmenų registrai neteikia.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad politinę organizaciją išregistruoti iš Juridinių asmenų registro galima tik ją likvidavus. Politinė organizacija likviduojama teismo, Juridinių asmenų registro tvarkytojo arba politinės organizacijos narių sprendimu. <u>Teisingumo ministerija sprendimo likviduoti politinę organizaciją nepriima.</u></p> <p>Pažymėtina ir tai, kad ir Europos Tarybos įsteigtos Europos komisijos kovai už demokratiją (Venecijos komisijos) 2000 m. sausio 10 d. gairėse Nr. CDL-INF (2000)1 dėl politinių partijų veiklos draudimo ir likvidavimo yra nurodyta, kad politinė partija turėtų būti likviduota tik teisminės institucijos sprendimu.</p> <p>Juridinio asmens likvidavimo Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva pagrindai ir procedūra numatyti Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje. Kaip ir buvo minėta, Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje nurodytos aplinkybės iš esmės siejamos su tam tikrais, atskiro teisinio vertinimo nereikalaujančiais, faktais, kuomet teisinio tyrimo ir informacijos vertinimo atlikti nereikia ir šiuo atveju Teisingumo ministerija duomenų ir dokumentų netvirtina.</p> <p>Apibendrinant, pažymėtina, kad pagal Civilinį kodeksą dokumentus politinės organizacijos registravimui Juridinių asmenų registre tvirtina Teisingumo ministerija, tuo tarpu sprendimą dėl juridinio asmens likvidavimo gali priimti Juridinių asmenų registro tvarkytojas, tai yra kitas subjektas, todėl VSD siūlymui dėl POĮ 9 straipsnio 2 dalies</p>
---	--

		pakeitimo bei Civilinio kodekso 2.70 straipsnio 1 pastraipos papildymo pritarti negalime.
--	--	--